

STAPLA

ESMERALDA FRICK
KANDIDATARBETE 2026

LUNDS
UNIVERSITET

EXAMENSARBETE FÖR KONSTNÄRLIG KANDIDATEXAMEN I DESIGN
HUVUDOMRÅDE INDUSTRIDESIGN
FRÅN INDUSTRIDESIGNSKOLAN VID LUNDS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR DESIGNVETENSKAPER

PROJEKTTITEL	STAPLA
FÖRFATTARE	ESMERALDA FRICK
EXAMINATOR	UNIVERSITETSADJUNKT ANNA PERSSON
HUVUDHANDLEDARE	UNIVERSITETSLEKTOR CHARLOTTE SJÖDELL
HANDLEDARE	UNIVERSITETSLEKTOR JASJIT SINGH UNIVERSITETSADJUNKT THERESE EKLUND UNIVERSITETSADJUNKT ANNA PERSSON PROFESSOR CLAUS-CHRISTIAN ECKHARDT
ÅR	2026

AI DEKLARATION I detta arbete har AI-verktyget Claude (Anthropic) användts som stöd i skrivprocessen. Verktyget har användts för att strukturera text, formulera om och förtydliga innehåll. Allt innehåll, alla designbeslut, analyser och slutsatser är författarens egna. AI har inte användts för att generera idéer, göra research eller ersätta eget tänkande – utan som ett verktyg för att kommunicera och formulera redan befintliga tankar tydligare.

Detta kandidatarbete undersöker hur en keramisk ljusstake kan utformas för att anpassa sig och förbli relevant i hemmet över tid. Utgångspunkten är att hållbarhet inte enbart handlar om materialets fysiska livslängd, utan i lika hög grad om hur länge ett objekt upplevs som värt att behålla.

Arbetet inleddes med en förstudie bestående av användarstudie, litteraturstudier och konkurrentanalys. Undersökningen visade att människor ofta äger många ljusstakar men använder få. Främst för att de tröttnar på utseendet eller för att objektet slutar passa in i hemmet. Dessa insikter låg till grund för tre stycken designkrav: att ljusstaken likaväl ska fungera ensam och som en del av ett system, anpassa sig efter säsong och sammanhang, samt kunna byggas på över tid.

Resultatet är STAPLA, en modulär ljusstake i stengods med ett retro-futuristiskt formspråk. Ljusstaken är reversibel och rymmer antingen ett värmeljus eller tre kronljus beroende på hur den vänds. Flera exemplar kan staplas på varandra tack vare en staplingsfunktion inbyggd i formen. Produkten tillverkades genom slamgjutning i gipsform och finns i tre färger: röd, rosa och transparent.

Arbetet visar att långsiktig relevans kan designas fram genom anpassningsbarhet, beständigt formspråk och emotionell koppling, och att dessa kvaliteter kan förenas i ett enda keramiskt objekt.

This bachelor's project explores how a ceramic candleholder can be designed to adapt and remain relevant in the home over time. The premise is that durability is not solely about physical longevity, but equally about how long an object is perceived as worth keeping.

The project began with a preliminary study comprising a user survey, literature review and competitor analysis. The research showed that people often own many candleholders but use few. Primarily because they tire of the appearance or because the object no longer fits the aesthetic of their home. These insights informed three key design requirements: that the candleholder should function both alone and as a part of a system, adapt to season and context, and be expandable over time.

The result is STAPLA, a modular stoneware candleholder with a retro futurist aesthetic. The candleholder is reversible, accommodating either a tealight or three pillar candles depending on orientation. Multiple pieces can be stacked together through a stacking mechanism built into the form itself. The product was made through slip casting in a plaster mould and is available in three colours: red, pink and transparent.

The project demonstrates that long-term relevance can be designed through adaptability, timeless form and emotional connection, and that these qualities can be united in a single ceramic object.

INLEDNING	6	TILLVERKNING	33
Bakgrund	7	3D print för gjutning	34
Brief	8	Gipsform	35
Syfte	9	Gjutning	36
Avgränsningar	10	Putsning	37
		Underglasyr	38
FÖRSTUDIE	11	Biskuitbränning	39
Intervjufrågor & resultat	12-13	Glasering	40
Design för långsiktig relevans	14	Glasyrbränning	41
Emotionell hållbarhet	15		
Användning och beteende	16	SLUTRESULTAT	42
Materialval	17-18	Produktfotografier	43-49
Konkurrentanalys	19	Produktbeskrivning	50
Målgrupp	20	Teknisk ritning	51
Konsumentbehov	21	CMF	52
Designkrav	22	Konceptanalys	53
Formspråk	23	Reflektion & diskussion	54
DESIGNPROCESS	24	KÄLLFÖRTECKNING	55
Moodboard	25		
Hjärnstorm	26	BILAGOR	57
Skisser & modeller	27		
Konceptutveckling	28-29	TACK!	59
CAD iterationer	30	till...	60
Designbeslut	31		
Färgstrategi	32		

INLEDNING

Keramik är ett av människans äldsta material. Länges innan industriella produktionsmetoder formade vår omgivning använde människan lera för att skapa föremål för vardagens behov – för matlagning, förvaring och ritualer. Materialet har djupa rötter i vår historia och bär på en känsla av tidlöshet och anknytning. Keramiken är ett sätt att ta in naturen i hemmet, med användningsområden som sträcker sig från vaser och krukor till ljusstakar och serviser.

Det är detta intresse som ligger till grund för det här arbetet. Under ett år på keramiklinjen på Löftadalens folkhögskola väcktes en förståelse för materialets möjligheter och begränsningar, men också en nyfikenhet på hur keramiska objekt kan utformas för att kännas genuina och meningsfulla för sin kontext.

Ljusstaken är ett föremål som på ett nästan paradoxalt sätt lever kvar i vår nutid trots att behovet av den är tekniskt borta. Vi har idag elektrisk belysning som gör att vi inte längre behöver levande ljus för att se i mörkret, ändå finns ljusstaken kvar i hyllor och på bord i de allra flestas hem. Vilket betyder att den måste fylla något annat behov än endast de funktionella. Den skapar stämning, markerar högtider och årstider och är ett föremål många av oss har en personlig relation till.

Att ljusstaken lyckas förbli relevant trots att den tekniska nödvändigheten försvunnit gör den till ett intressant objekt att undersöka. Vad är det som gör att vissa föremål stannar kvar i hemmet över tid, och kan det designas fram?

? Hur kan en keramisk ljusstake utformas för att anpassa sig och förbli relevant i hemmet över tid?

Syftet med detta arbete är att genom designprocessen undersöka hur formgivning av en keramisk ljusstake kan bidra till långvarig relevans i hemmet, både funktionellt och estetiskt.

Arbetet avgränsar sig till keramik som material och ljusstake som föremål. Fokus ligger på formgivning för den skandinaviska hemkontexten, med hänsyn till årtidsväxlingar och lokala ljus- och högtidstraditioner.

FÖRSTUDIE

En enkätundersökning genomfördes med sex respondenter i syfte att undersöka hur människor använder ljusstakar i hemmet och vad som påverkar ett föremåls livslängd. Frågorna fokuserade på användningsbeteende, orsaker till utbyte och emotionell koppling till föremål.

Samtliga respondenter ägde mellan 10-30 ljusstakar, men hade i regel endast 2-3 framme åt gången. En respondent beskrev det som: "Minst 20. Byter ut dem emellanåt, men 3 aktiva just nu."

Ljus användes både till vardags och vid speciella tillfällen. Flera nämnde mysig stämning och besök som vanliga tillfällen, men också advent och helger.

De vanligaste orsakerna till att sluta använda en ljusstake var att man tröttnat på utseendet eller att det inte längre passade in i hemmet estetiskt. Någon hade även slängt en ljusstake i glas som spruckigt av värmen.

Föremål som stannade länge i hemmet hade ofta ett emotionellt värde, antingen genom att vara en gåva, ha en tidlös estetik eller vara svåra att hitta igen. En respondent beskrev sin ljusstake från STOFF: "Den har jag fått av mina kära vänner och de har byggt på den med flera moduler över några år."

Föremål byttes ut när de tröttnats på, inte längre hade en självklar plats i hemmet, eller gått sönder.

**TIO TILL 30 LJUSSTAKAR ÄGDA.
TVÅ TILL TRE ANVÄNDS.**

"Mina vänner har byggt på den med flera moduler över några år."

Insikter

- Ljus används till vardags och vid högtider
- Utbyte sker när man tröttnat på stilen eller när det inte passar in
- Emotionell koppling förlänger ett föremåls livslängd

Att ett föremål är funktionellt räcker inte alltid för att det ska få stanna kvar i hemmet. Ofta handlar beslutet att göra sig av med något inte om att det gått sönder, utan om att det helt enkelt inte längre känns relevant. Det kan handla om att stilen förändrats, att man flyttat, eller att något nytt och mer tilltalande tagit dess plats.

Papanek skriver i *The Green Imperative* (1995) om designerns ansvar att motverka onödig konsumtion genom att skapa föremål som inbjuder till långvarig användning. Det är ett perspektiv som lyfter designens roll bortom det rent materiella – frågan handlar inte bara om hur länge något håller, utan om hur länge det upplevs som värt att behålla.

Vad är det som gör att vi faktiskt vill behålla det?

Enligt Page (2014) är emotionell produktanknytning en central strategi för hållbar design, genom att stärka den känslomässiga kopplingen mellan användare och objekt kan ett föremåls livslängd förlängas.

I hans studie framkom att minnen var den mest framträdande faktorn för anknytning. Föremål som kopplas till personer, platser eller upplevelser tenderar att stanna kvar även när de inte längre passar estetiskt. Det emotionella värdet kan alltså väga tyngre än både funktion och utseende.

Page lyfter också utseende och tillförlitlighet som viktiga faktorer för om ett föremål behålls eller byts ut. Föremål som upplevs som pålitliga och estetiskt tilltalande över tid har större potential att stanna kvar i hemmet. Detta understryker vikten av genomtänkta designval som håller sig relevanta bortom trender.

Hur ett föremål används spelar också roll för hur länge det stannar kvar i hemmet. Produkter med en helt förutbestämd och låst funktion riskerar att upplevas som irrelevanta när behov eller sammanhang förändras, det finns ett “rätt sätt” att använda dem, och när det sättet inte längre passar, byts de ut.

Ett alternativt förhållningssätt är att designa för ett mer aktivt användande, där föremål bjuder in till tolkning och förändring snarare än att styra mot ett specifikt beteende. När användaren själv kan kombinera, arrangera och anpassa föremål efter situation skapas ett mer personligt förhållande till det. Detta kan i sin tur bidra till att föremålet fortsätter kännas relevant i takt med att livet förändras.

Keramik som material

Keramik är en samlad benämning på sintrade material som tillverkas genom att en blandning av råmaterialpulver formas och sedan utsätts för hög temperatur tills partiklarna binds samman. Materialet är känt för sin hållbarhet, värmetålighet och estetiska mångsidighet, och kan efter bränning behålla antingen en porös struktur eller bli helt tätt beroende på sammansättning och bränningstemperatur (Nationalencyklopedin, u.å.a).

Keramiksorter

Keramik delas traditionellt in i tre huvudkategorier: lergods, stengods och porslin. Lergods är det äldsta och mest lättillgängliga materialet och bränns vid låg temperatur, 800-1050°C, vilket resulterar i ett poröst material med relativt låg hållfasthet. Porslin bränns vid betydligt högre temperatur, ca 1350-1450°C och kräver mycket rena råmaterial samt noggran hantering för att undvika deformationer under bränningen. Stengods intar en mellanposition – det bränns vid ca 1200-1350°C och är ofta helt tätt med ungefär samma hållfasthet som porslin. En jämförelse av keramiksorternas egenskaper visas i tabell 1. (Nationalencyklopedin, u.å.a, u.å.b, u.å.c)

Keramiktyp	Bränntemperatur	Öppen porositet	Hållfasthet
Lergods	800-1050°C	>15	-
Stengods	1200-1350°C	<5	50-90 MPa
Fältspatsporslin	1350-1450°C	0	50-90 MPa

Tabell 1: Egenskaper hos traditionella keramiktyper (Nationalencyklopedin, u.å.a).

Val av stengods

För detta projekt valdes stengods av flera anledningar. Materialet är mer hållbart och tåligare än lergods. Detta är centralt i ett projekt som handlar om långsiktig relevans – ett objekt som ska hålla över tid behöver ett material som tål daglig användning. Jämfört med porslin visade sig stengods även vara ett mer ekonomiskt alternativ vid inköp av råmaterial, utan att kompromissa med kvaliteten. I detta projekt genomfördes skräjbränning vid ca 900°C och slutbränning vid 1250°C.

Materialets egenskaper i projektet

Keramik är även ett material med en naturlig tyngd och densitet som ger en stabil och grundad närvaro, vilket är viktiga egenskaper för en ljusstake som används i samband med öppna lågor. Keramik krymper under bränningsprocessen, för stengods ca 10%.

Glasyr

Glasyr är en glasig ytbeläggning på keramik med syfte att ge en tät och estetisk tilltalande yta. En glaserad produkt har även högre hållfasthet än en oglaserad, vilket bidrar till objektets långsiktiga hållbarhet (Nationalencyklopedin, u.å.d.). I detta projektet var glasyr central för att uppnå det högblanka estetiska uttrycket samt för att möjliggöra de färger som är en del av designkonceptet.

En genomgång av modulära ljusstakar visar att de flesta är låsta i ett specifikt användningsområde eller uttryck. Många erbjuder variation i form men få anpassar sig efter säsong eller sammanhang. Ljusstaken är antingen stor eller liten, högtidlig eller vardaglig, men sällan både och. Få produkter erbjuder möjligheten att anpassa både storlek och uttryck efter sammanhang, från ett enkelt vardagsobjekt till en större säsongsgestaltning. Detta gap identifieras som en möjlighet för STAPLA.

Målgrupp

Målgruppen är unga vuxna mellan 20 och 35 år som hyr sin lägenhet, ensamma eller med en partner, en fas i livet där hem, stilar och sammanhang förändras. De är intresserade av inredning med personlighet och söker föremål som känns genomtänkta och uttrycksfulla snarare än generiska. De dekorerar om efter säsong och sammanhang, påverkas av inredningstrender online, och vill ha föremål som håller sig relevanta över tid. Med begränsat utrymme och lagom budget prioriterar de kvalitet och känsla framför kvantitet, de vill inte köpa nytt varje gång något förändras, utan investera i saker som kan anpassa sig efter dem.

Passar olika utrymmen

Fungerar ensam på mindre yta eller kombineras med fler för ett större uttryck.

Säsongsvariation

Möjlighet att variera känsla och uttryck efter säsong och sammanhang.

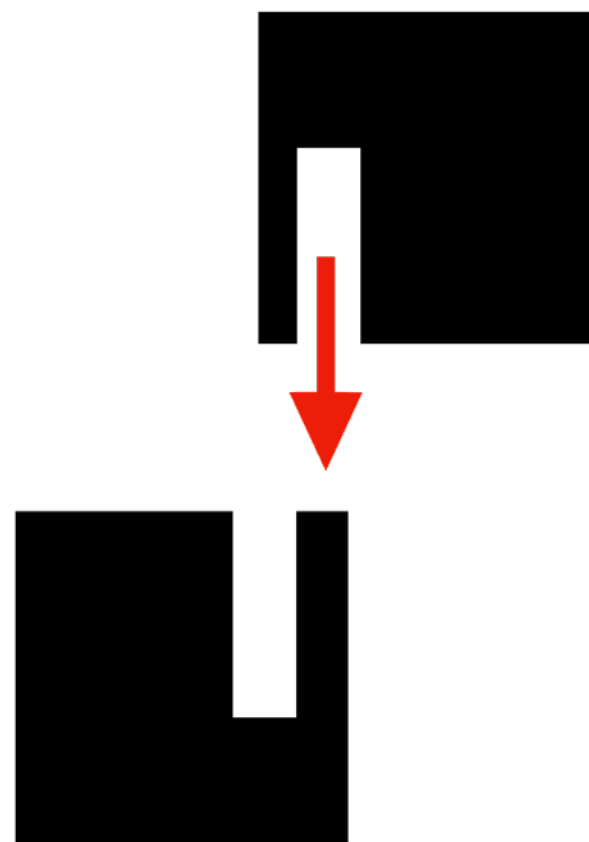

Kan utökas över tid

Kan byggas på, investeras i över tid eller ges bort som present.

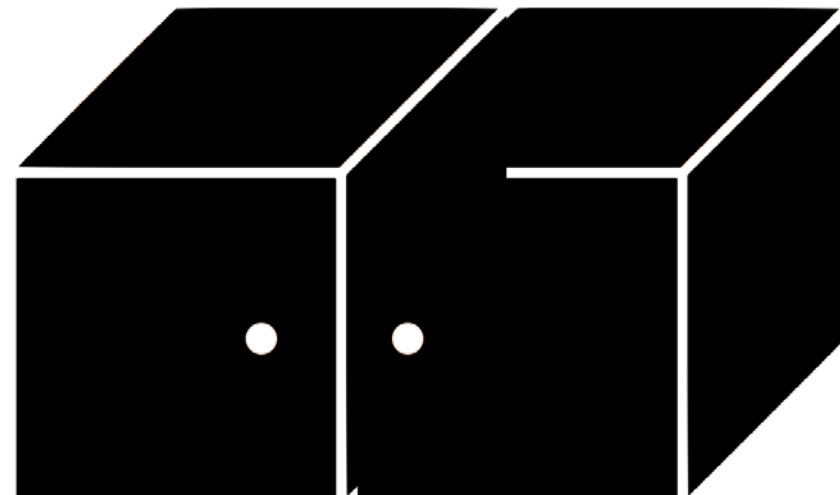

säkert samman-
kopplingssystem

säkerställer
riskfri montering
trots skört material

enkelt att förvara

kompakt när den
inte används

möjliggör
vertikal stapling

möjliggör olika
nivåer av ljus

fungerar som ett
ensamt objekt

fungerar både in-
dividuet och som
en del av ett
system

stödjer
kronljusmått

22-23 mm $\varnothing$

stödjer
värmeljusmått

38 mm $\varnothing$

Som estetisk riktning valdes retro futurism. Det är ett formspråk präglad av organiska former, högblanka ytor och djärva färger inspirerade av 1960- och 70-talets designoptimism. Stilen upplevs som lekfull och distinkt utan att vara bunden till en specifik nutida trend. Till skillnad från trender som snabbt känns daterade är retro futurism ett formspråk med en beprövad estetisk uthållighet. Det har återkommit i olika former sedan 1960-talet och fortsätter att upplevas som beständigt snarare än gammalt, vilket stödjer projektets syfte om långsiktig relevans.

Retro futurism är även ett formspråk som har en naturlig plats i den valda målgruppens hem. Bland unga vuxna syns estetiken ofta i inredningsdetaljer som lampor, posters och accessoarer, vilket gör att en ljusstake i den stilen kan smälta in i ett befintligt hem snarare än att sticka ut.

De runda, organiska formerna bär även på en mjukare och mer tillmötesgående karaktär jämfört med kantiga former. Det är ett formspråk som samspelar med sin omgivning snarare än dominerar den, vilket speglar projektets kärnidé om ett objekt som anpassar sig efter användaren.

DESIGNPROCESS

Moodboard **RETRO FUTURISM**

HÖGBLANKA YTOR

MJUK GEOMETRI

DJÄRVA FÄRGER

LEKFULL FORM

Hjärnstormen utgick från tre frågor flexibilitet, krav och vad som gör att vi behåller vissa föremål.

Detta resulterade i tre konceptriktningar – transformering, modulära och multifunktionell – där det modulära valdes att utvecklas vidare med multifunktionalitet i bakhuvudet.

HUR KAN EN KERAMISK LJUSSTAKE UTFORMAS FÖR ATT ANPASSA SIG OCH FÖRBLI RELEVANT I HEMMET ÖVER TID?

HUR KAN NÅGOT VARA FLEXIBELT?

- modularitet
- kan tas isär
- enkelt att förvara
- ändrar form
- passar på många ställen i hemmet
- multifunktionell
- transformering
- tillägg över tid
- kontextförändring

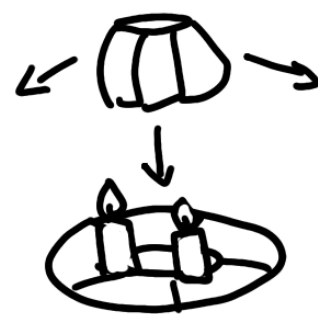
VILKA KRAV OCH BEGRÄNSNINGAR FINNS?

- brandsäkert avstånd mellan ljus
- stabilitet - får inte välla
- värmetåligt material
- Förvaring och storlek

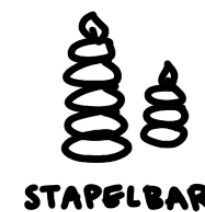
VAD GÖR ATT VI BEHÅLLER VISSA FÖREMÅL LÄNGE?

- Emotionell koppling
- Något man skapat själv
- Tidlös estetik
- Engagemang
- samlarobjekt
- Tillägg över tid

TRANSFORMERING

MODULÄRA

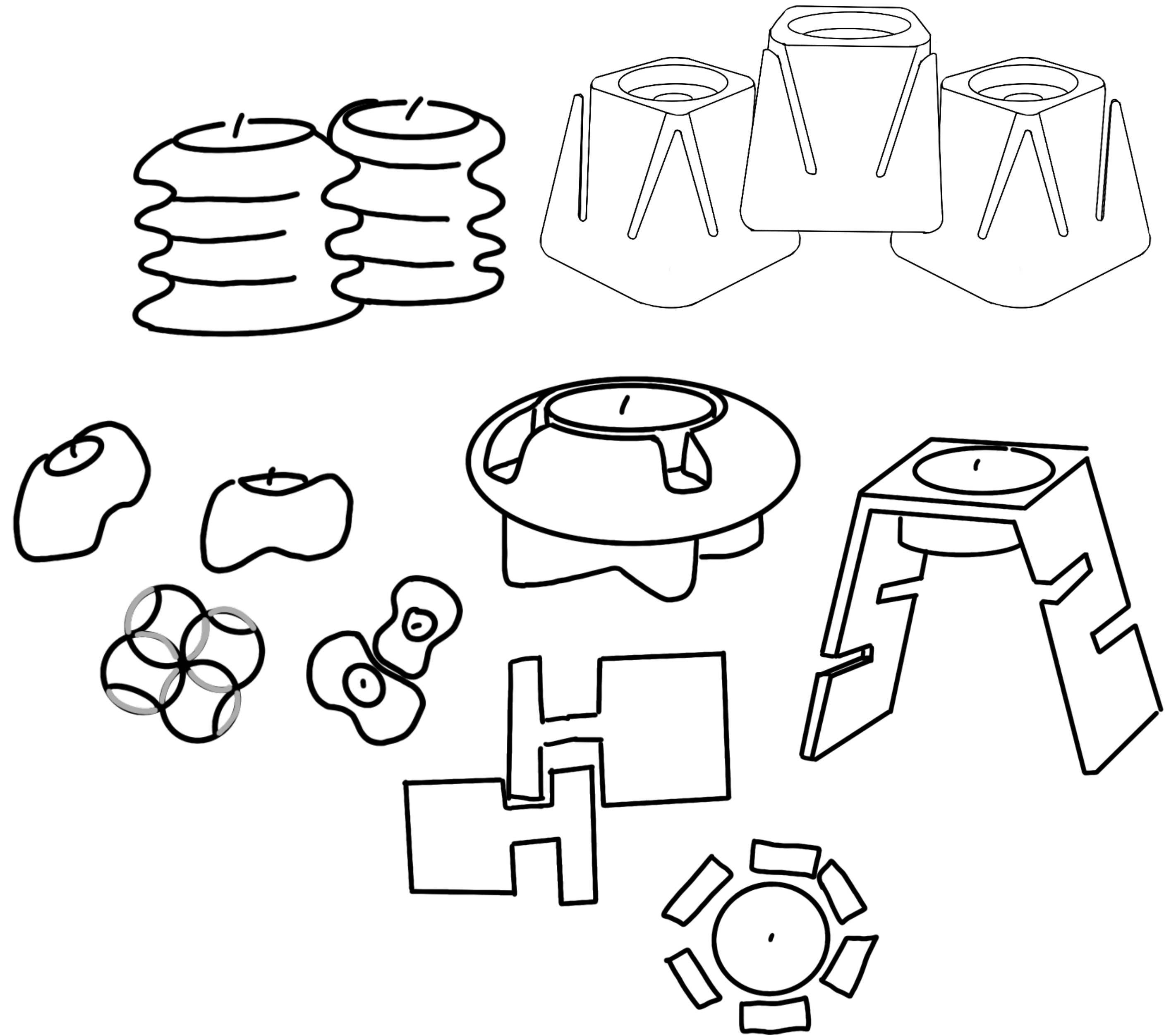

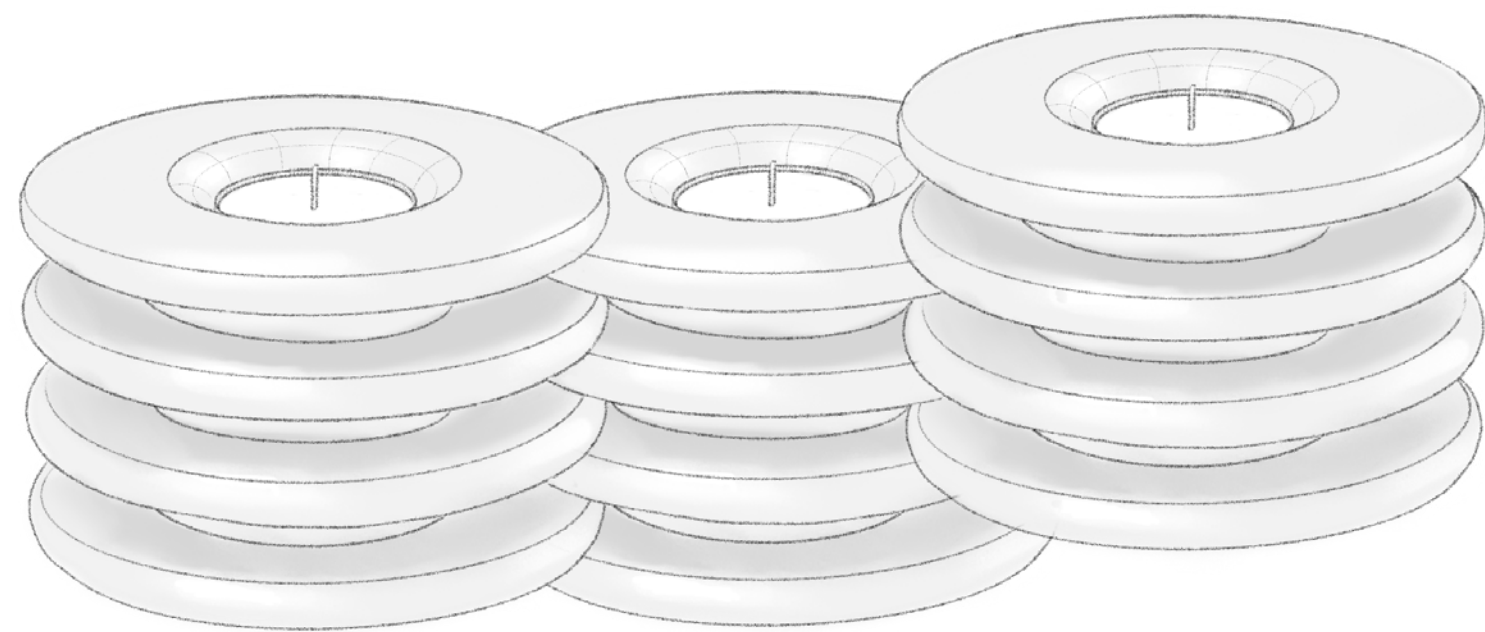
MULTIFUNKTIONELL

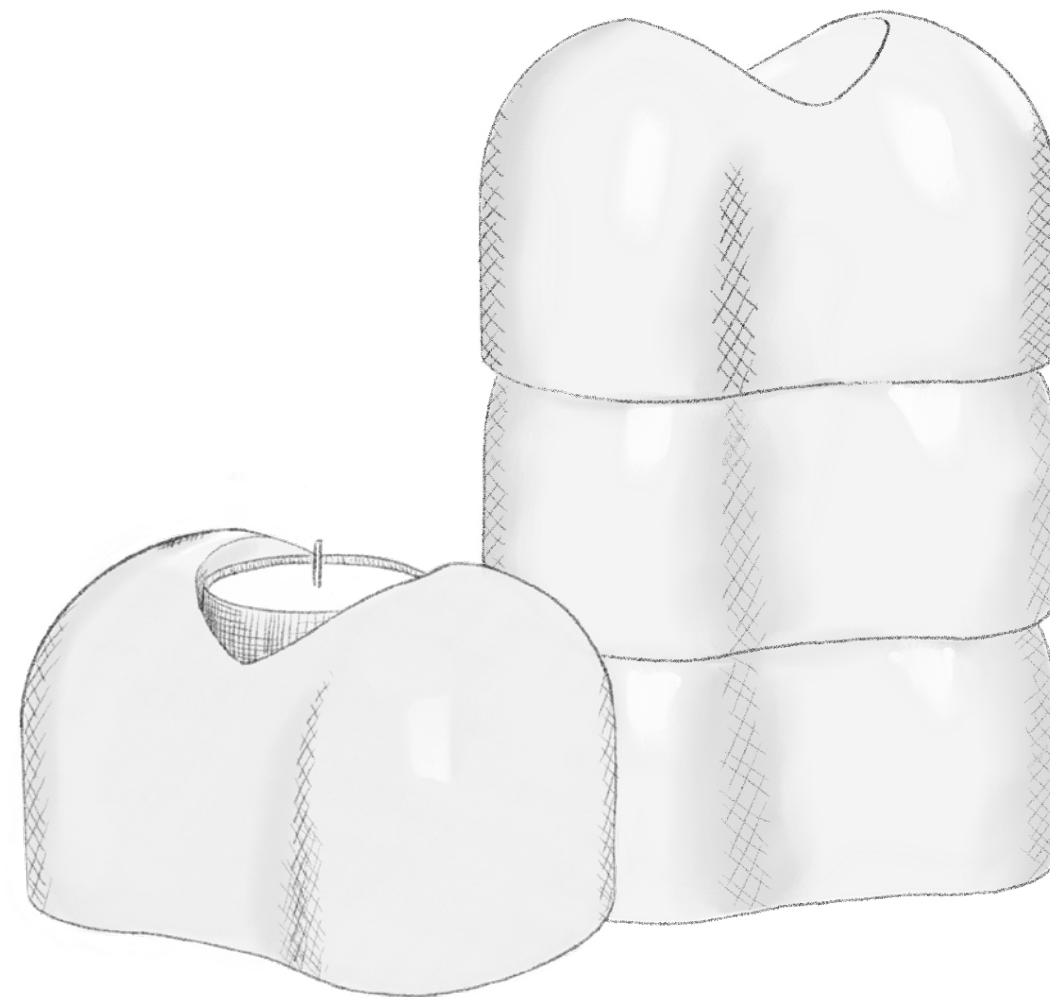
Jag började med att skissa en mängd kombinationssystem och valde ut tre av de bästa koncepten.

Parallellt testades idéerna även som snabba kartongmodeller och 3D-prints för att tidigt utvärdera form och proportioner i fysiskt material.

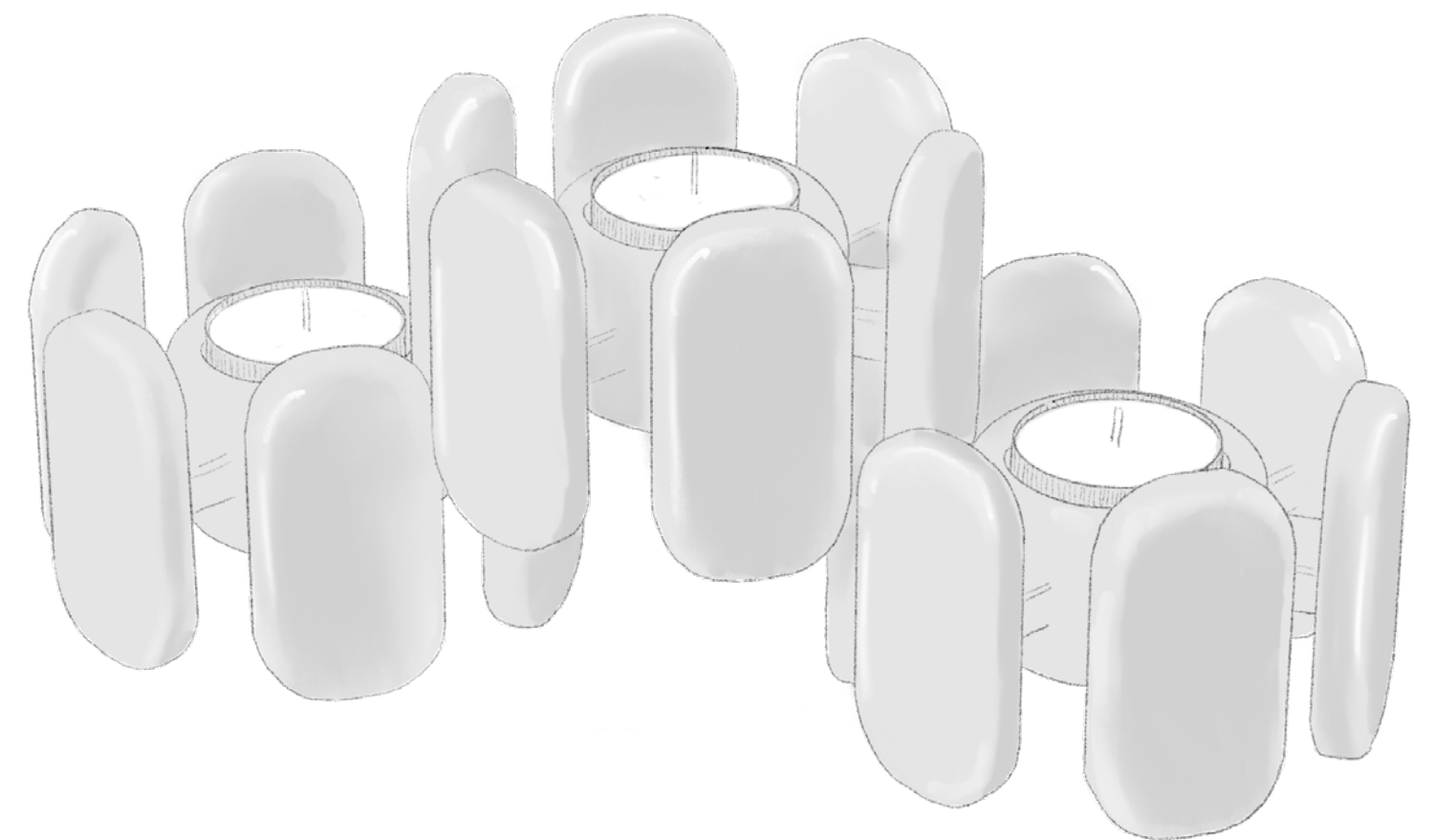

Instabilt system, svårt att stapla.

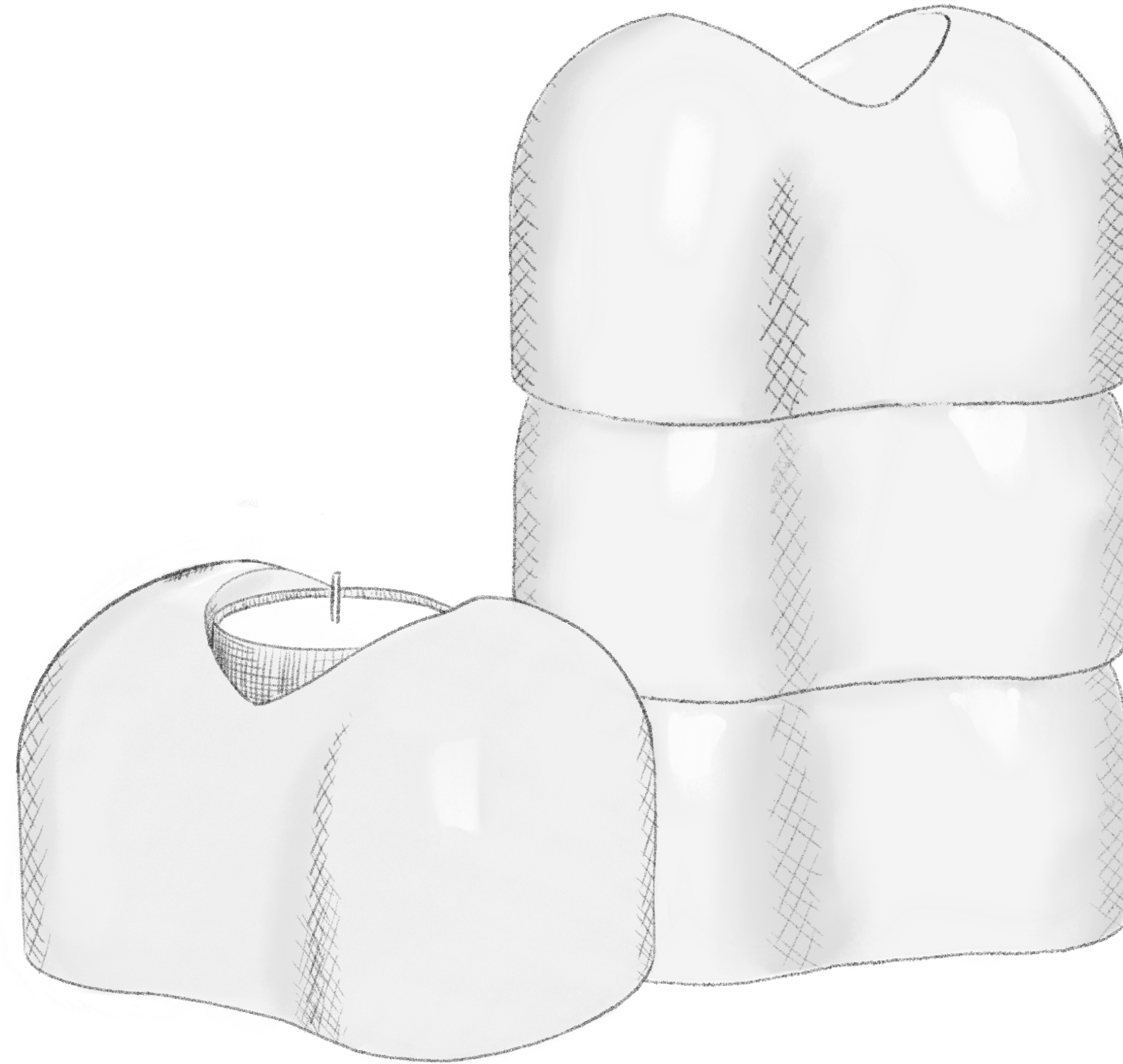

Passar moodboardens form-
språk, staplingsbar, stabil.

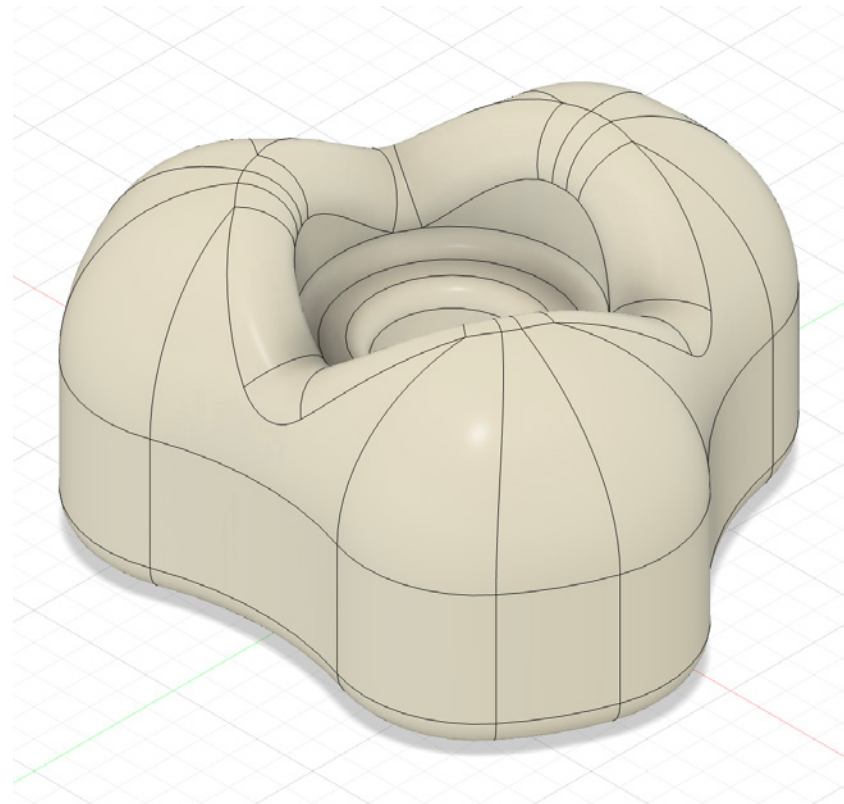
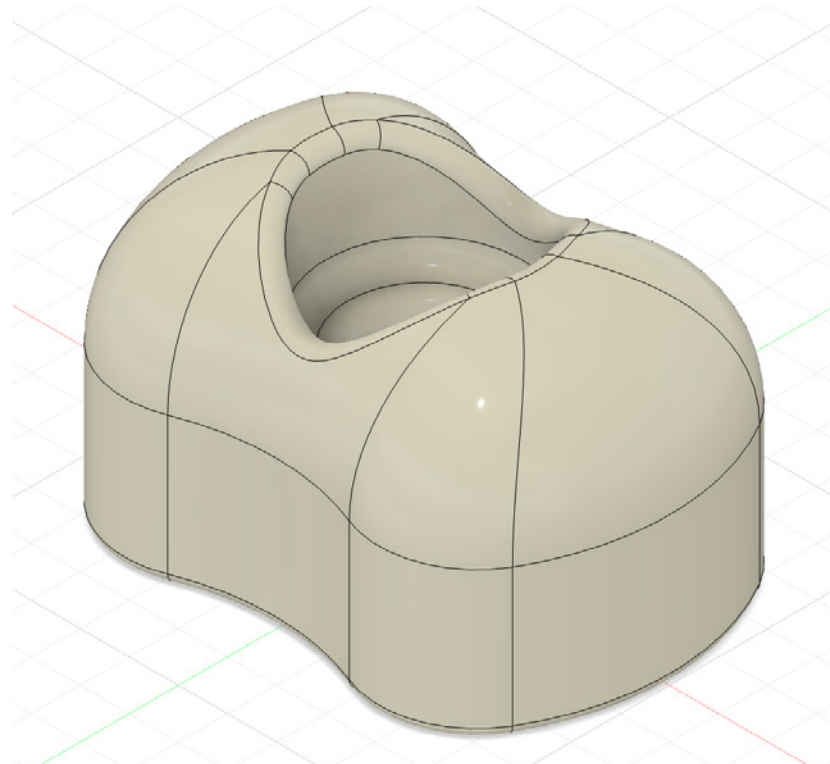
Utrymmeskrävande, ostadigt
system.

Det valda konceptet utvecklades vidare med fokus på staplingssystem, formspråk och ljushållarens funktion.

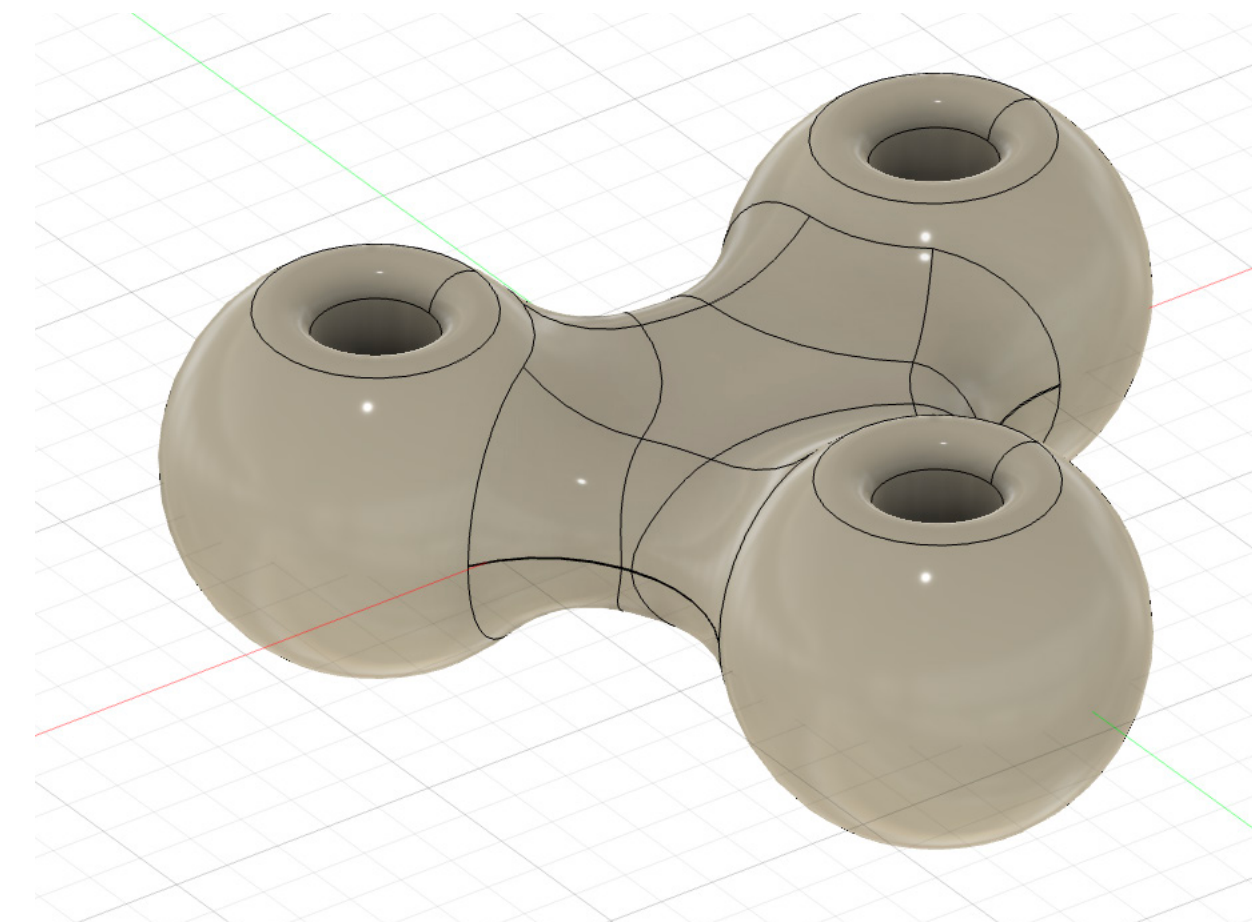
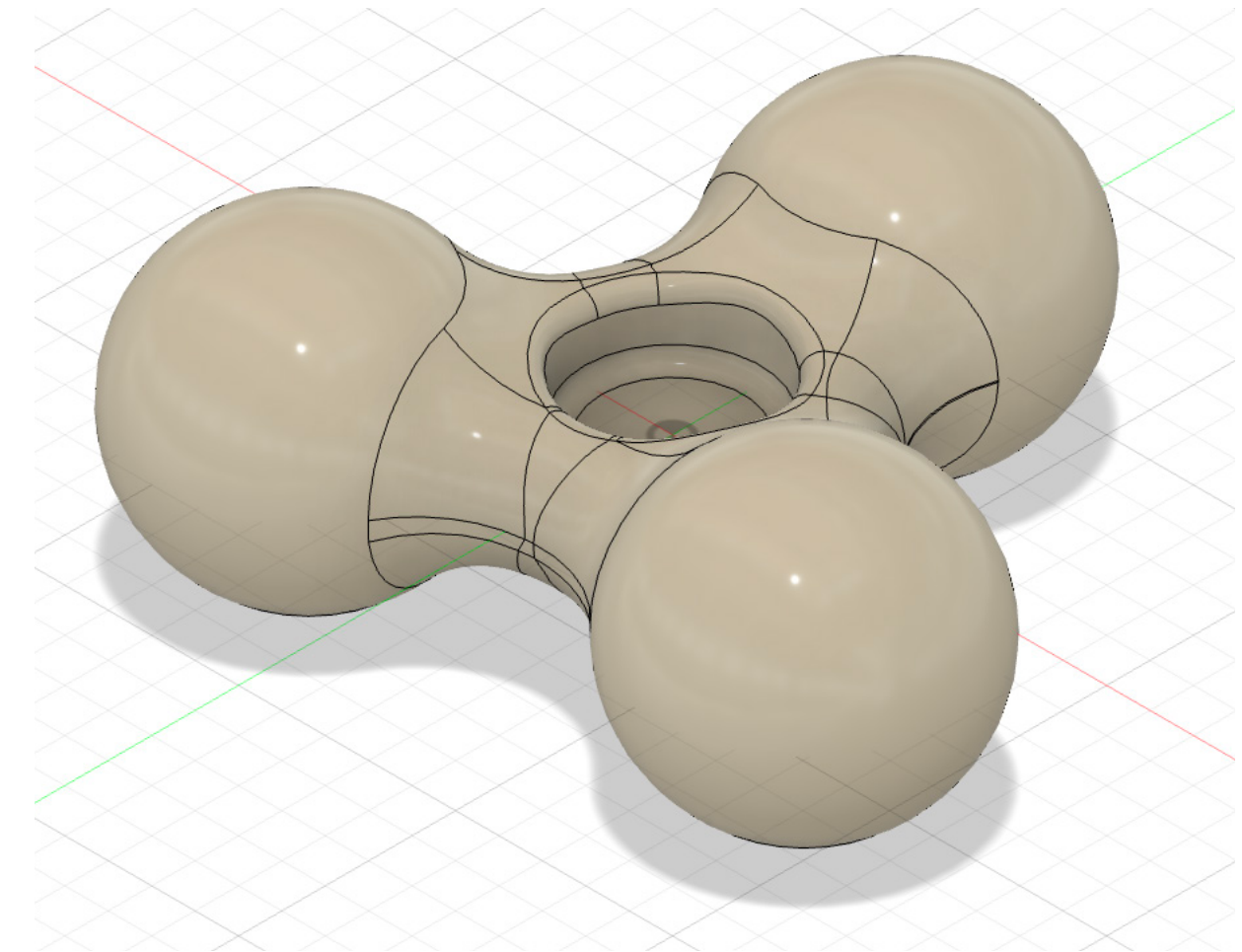

CAD iterationer

En klasskamrat som såg CAD-modellen kommenterade att den påminde om snurrpärlor – vilket visade sig vara en perfekt staplingsinspiration och tog formarbetet i en ny riktning.

STAPLA

Möjliggör vertikal stapling
modulerna bygger på höjden.

Säkert sammankopplingssystem
formen låses säkert via stapling.

Stödjer kronljusmått hålet är 24
mm i diameter.

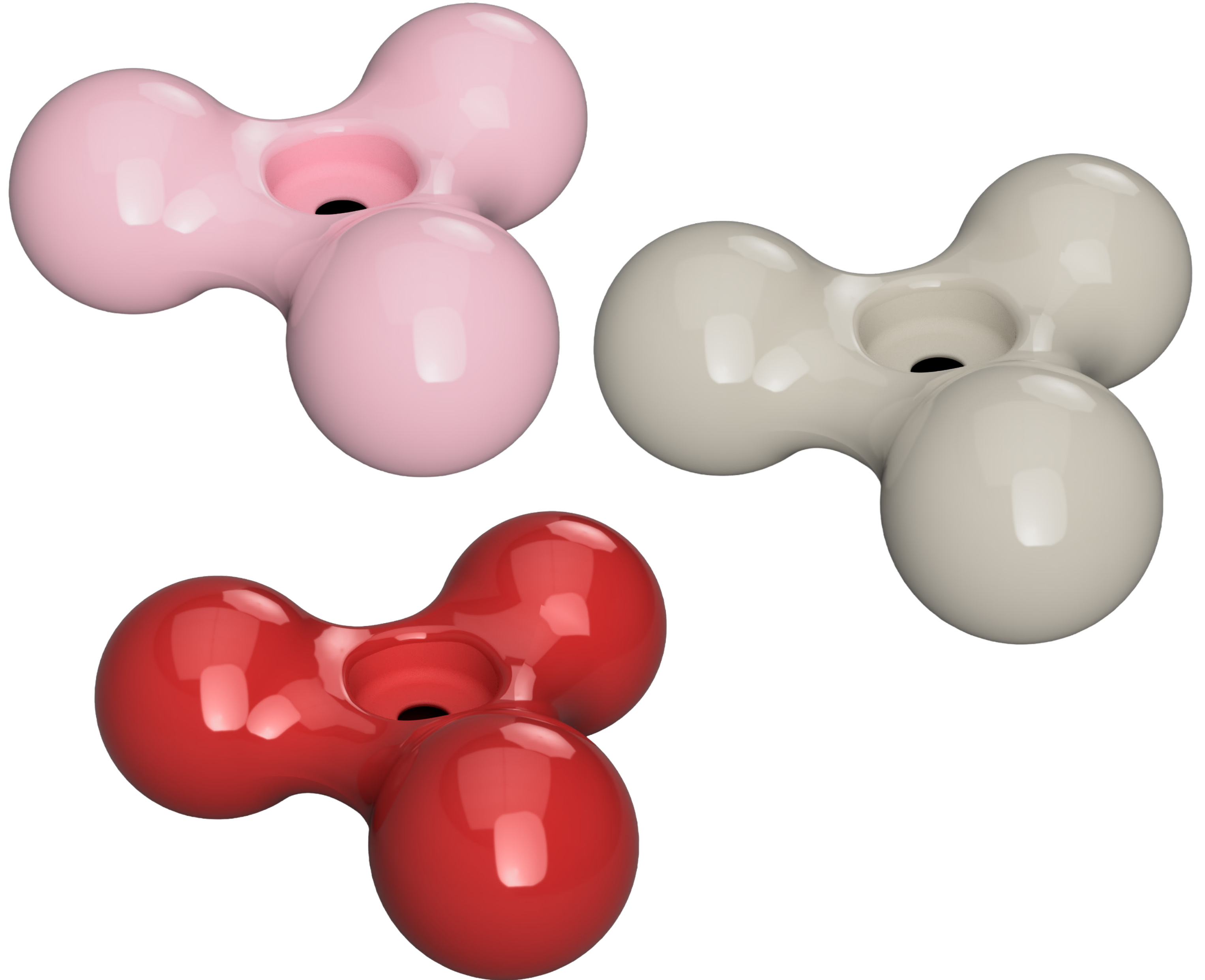
Enkelt att förvara kompaktare vid
stapling.

Modulärt system varje modul kan
ges bort separat som present och
kompletteras över tid.

Stödjer värmeljusmått hålet är 40
mm i diameter.

Fungerar som ett ensamt objekt
en modul fungerar individuellt.

Färgerna valdes utifrån två principer – säsongsanpassning och koppling till projektets retro-futuristiska formspråk. Röd och rosa är djärva och lekfulla färger som knyter an till moodboardens estetik, samtidigt som de passar specifika säsonger – röd för jul och vinter, rosa för vår och sommar. Transparent erbjuder ett neutralt alternativ för ett mer avskalat hem.

TILLVERKNING

3D print för gjutning

3D-modellen printades ut i två halvor, anpassade för gjutning. Kanterna försågs med passmärken för att gipsformens två delar ska passa exakt ihop och hålla formen stabil under gjutningen. För att kompensera för keramikens krympning under bränning skalades modellen upp till 110% av slutmått.

För att ojämnheterna i 3D-printen inte skulle överföras till gipsformen, slipades alla delar noggrant.

Gipsform

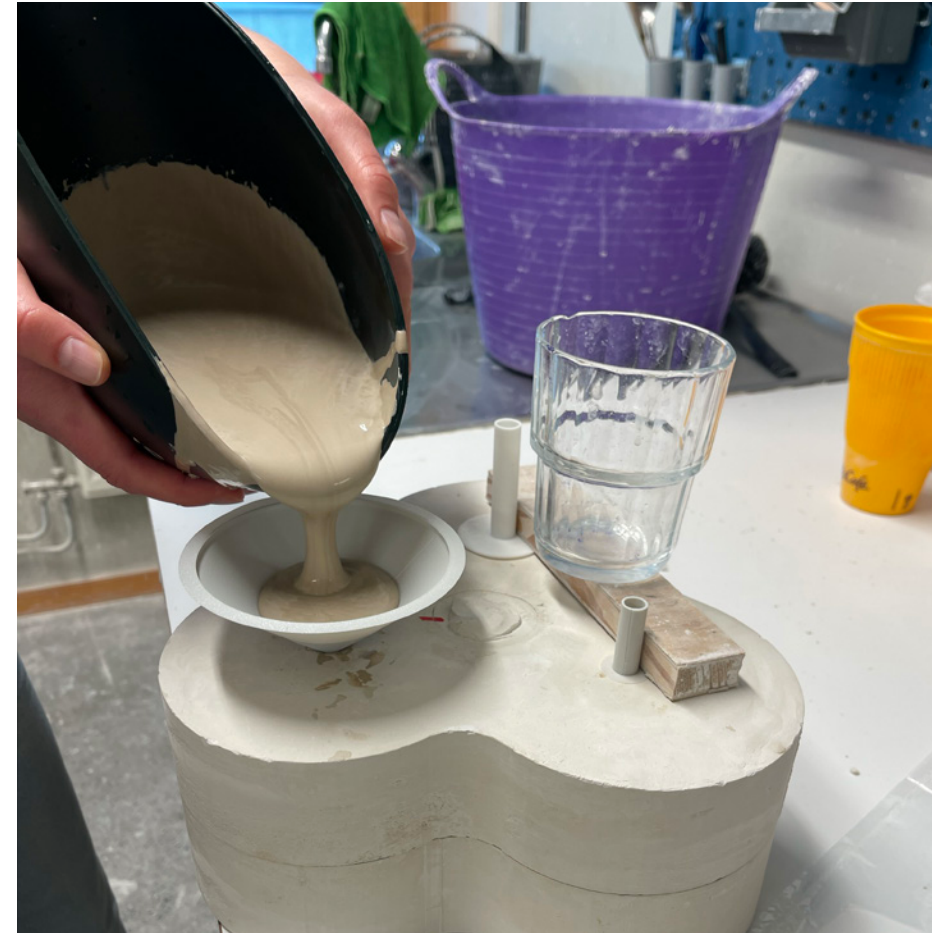
Gipsformen tillverkades genom att 3D-printen penslas med släppmedel för att förhindra att gipset fastnar. Därefter blandades gips och hälldes över. Efter cirka 45 minuter penslas ytterligare släppmedel på de delar där pluggarna satt, varpå ett andra lager gips hälldes på. De två första försöken misslyckades då pluggarna inte gick att ta loss från gipset. I ett tredje försök ersattes de 3D-printade pluggarna med lera, vilket gav ett bättre resultat. Den färdiga formen placerades sedan i torkskåpet och fick torka över natten.

Gjutning

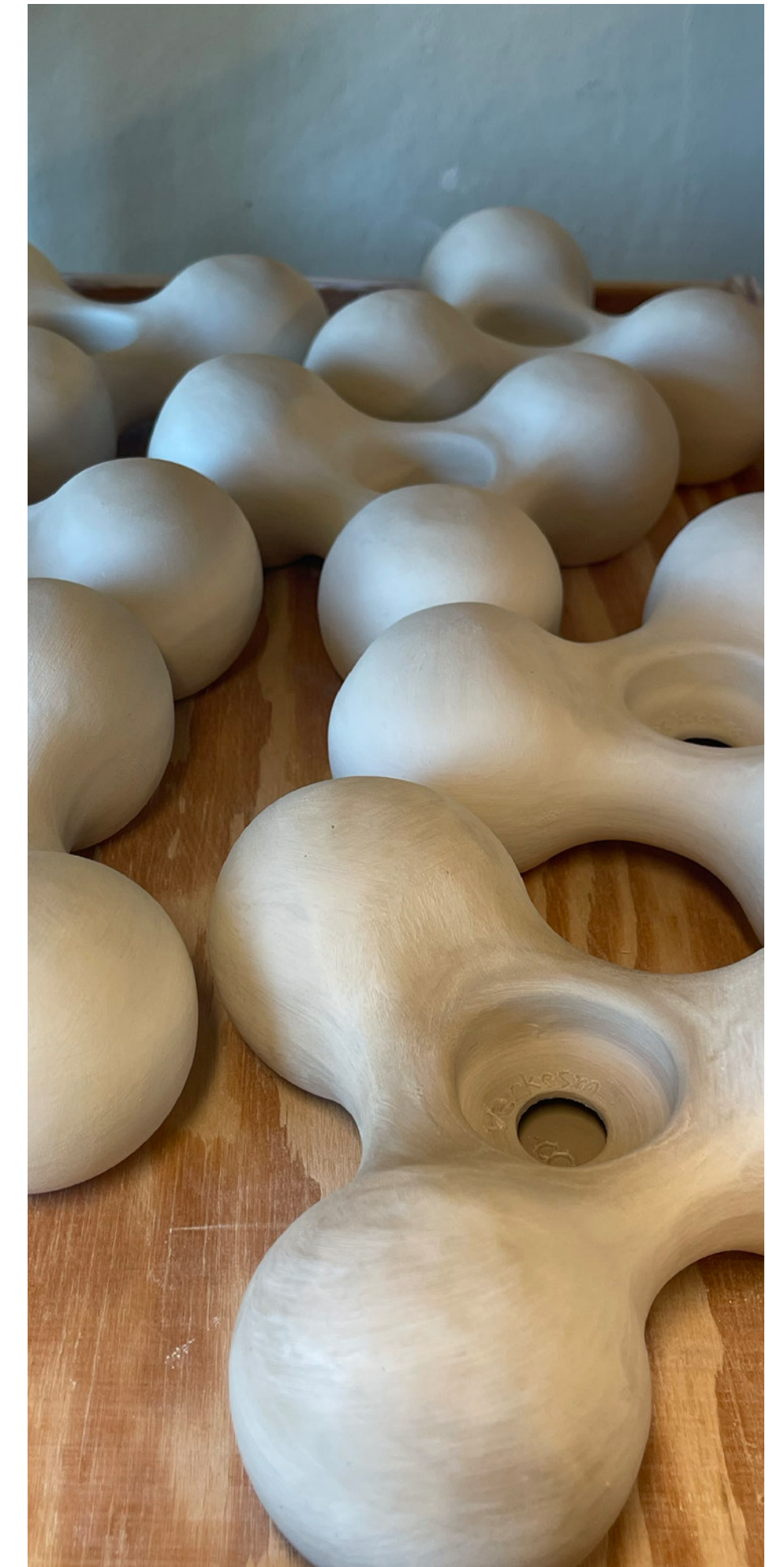
Tre hål borrades i gipsformen, ett för att fylla formen med lera, samt två som fungerade både som kontrollhål för att säkerställa att formen var fylld och som lufthål vid tömning. De första gjutningarna gav varierande resultat där vissa misslyckades helt och andra blev deformationerade men gick att reparera.

Efter åtta gjutningar togs en slutgiltig metod fram: formen fylls helt med gjutlera och får stå i fem minuter. Därefter töms leran tills den slutat rinna, varpå formen vänds upp och ner och får stå i 25-30 minuter innan den öppnas. Hela processen från att hälla i leran till att modulen är ute ur formen tog cirka 75 minuter.

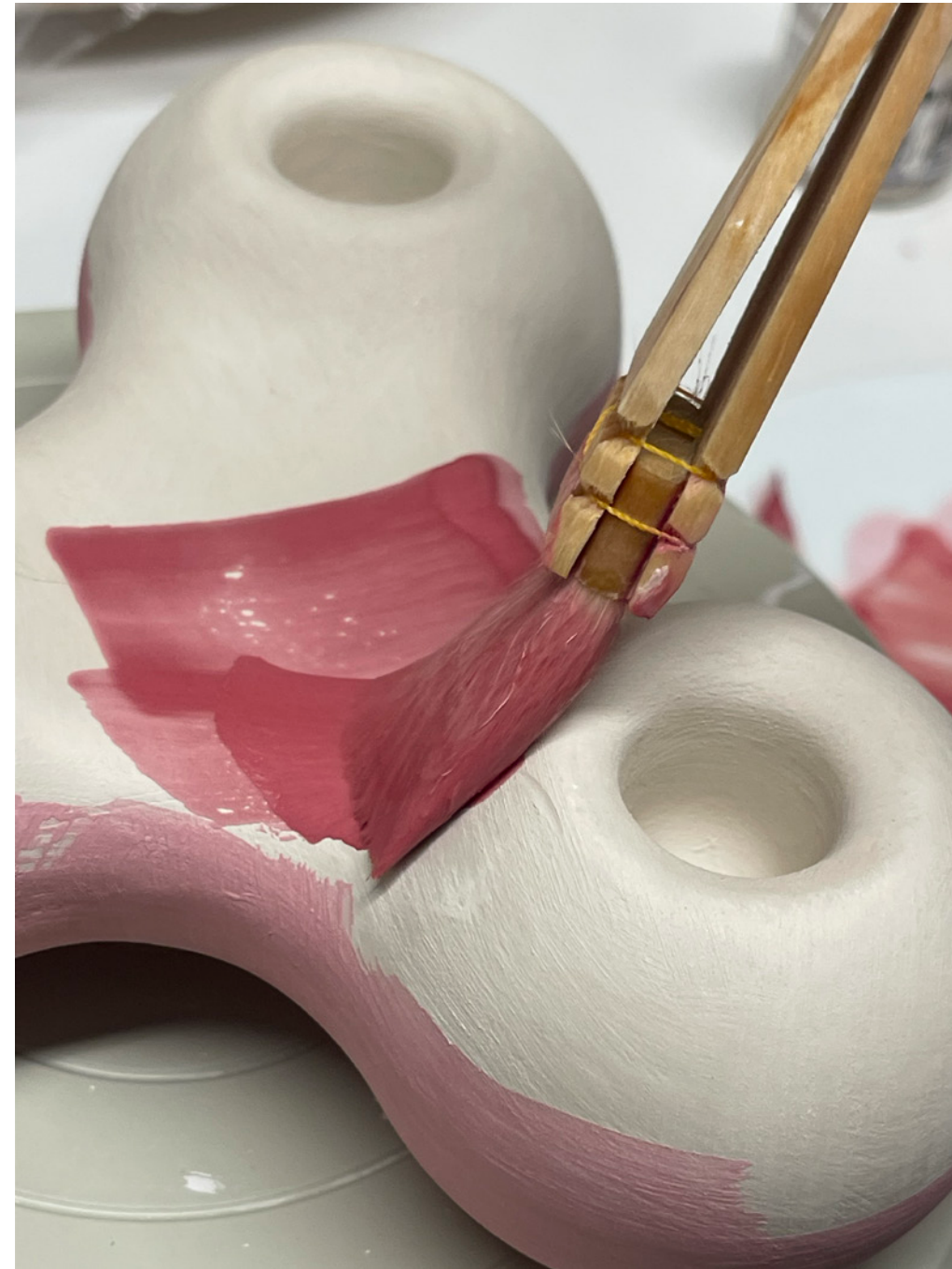
Putsning

Efter gjutning jämnades synliga skarvar längs formens delningslinjer ut med ett sken. Gjuthålen täpptes igen med lera och ytan efterbehandlades med en fuktig svamp för att uppnå en jämn och fin yta inför torkning och biskuitbränning.

Underglasyr

Decopottery applicerades som underglasyr innan skröjbränning för att säkerställa full färgtäckning, särskilt i ljushålen som lämnades oglaserade för att förhindra att ljusstakarna fastnade i ugnen under glasysbränningen.

Biskuitbränning

Biskuitbränningen genomfördes vid 900°C för att härda leran och göra godset hanterbart inför glasering.

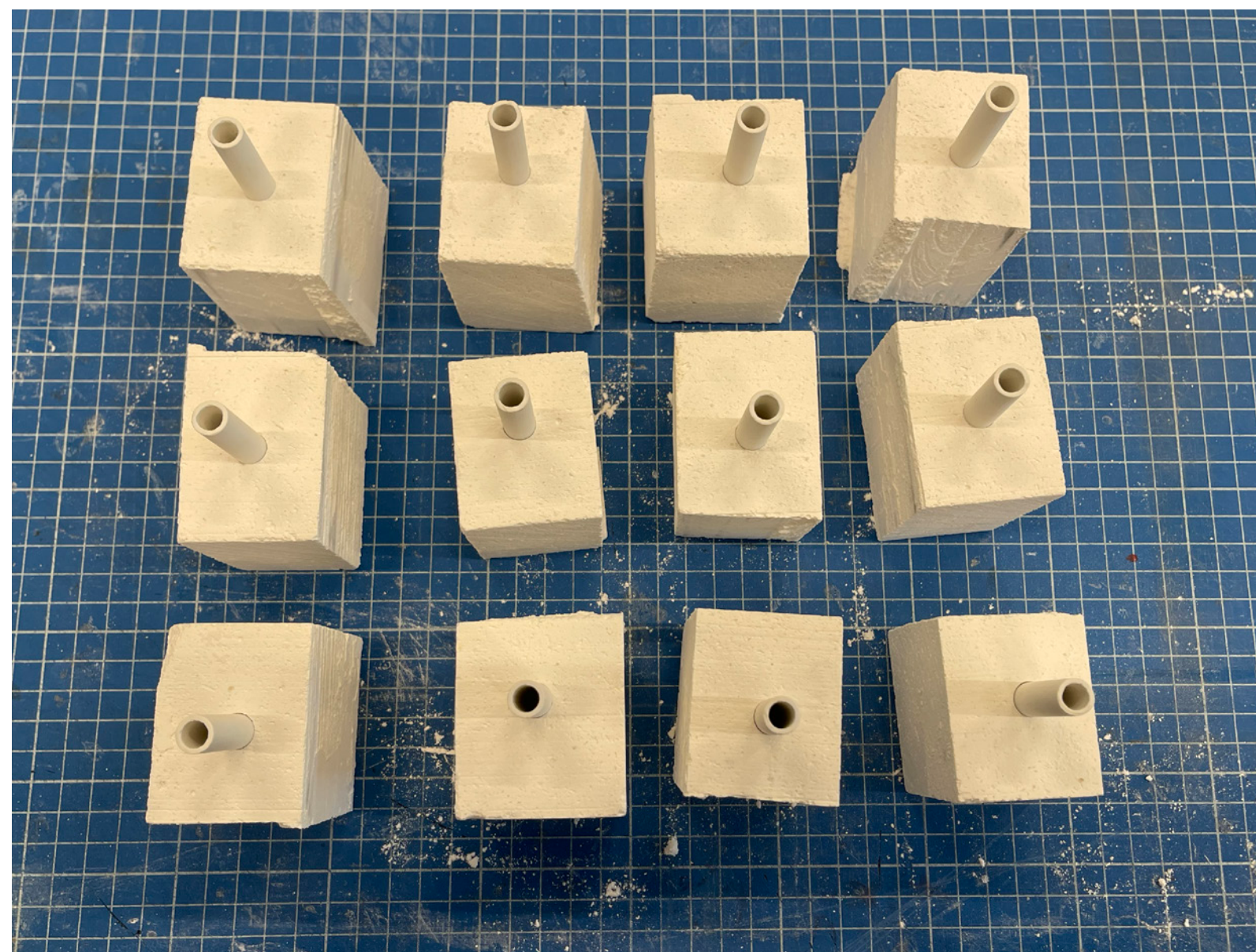
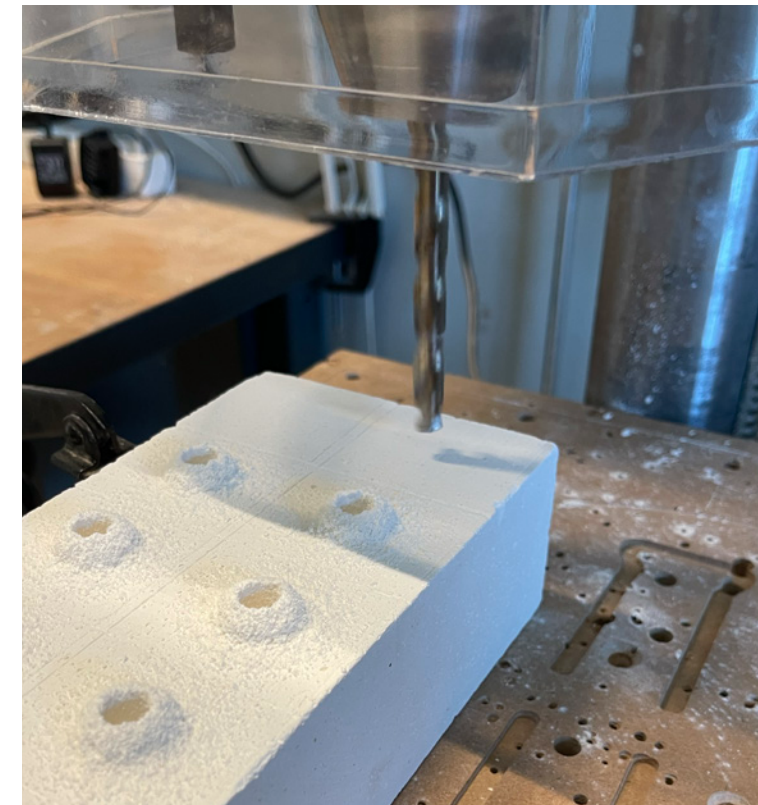
Glasering

Tre glasyrer från Cebex användes:
Penselglasyr 24 Mörkröd Blank (art.nr 2524), Penselglasyr Candyfloss Blank (art.nr 2536). Stengodsglasyr Transparent Blank (art.nr 2209) fanns redan tillgänglig och applicerades genom doppning. Penselglasyr valdes för de färgade glasyrerna av ekonomiska skäl – doppglasyr för alla tre färger hade överstigit budgeten.

Glasyrbränning

För att förhindra att ljusstakarna fastnade i ugnen under glasyrbränningen byggdes en anpassad ställning. Porösa tegelstenar sågades och borrades, och kapade keramikrör sattes fast i hålen i rätt höjd. Ljusstakarna placerades sedan på rören via ljushålen, vilket höll dem upphöjda och fria från ugnsbotten. Glasyrbränningen genomfördes vid 1250°C.

SLUTRESULTAT

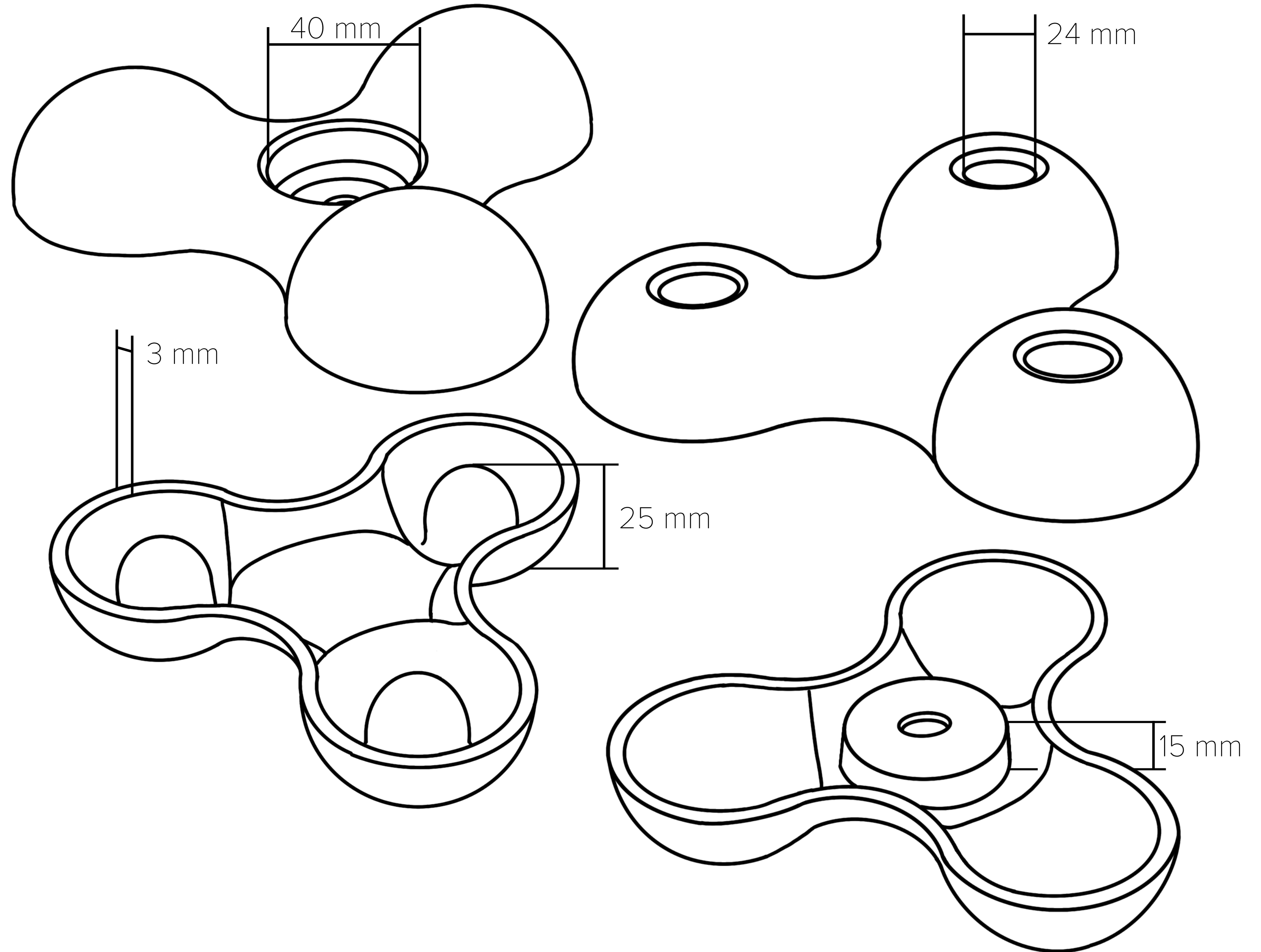
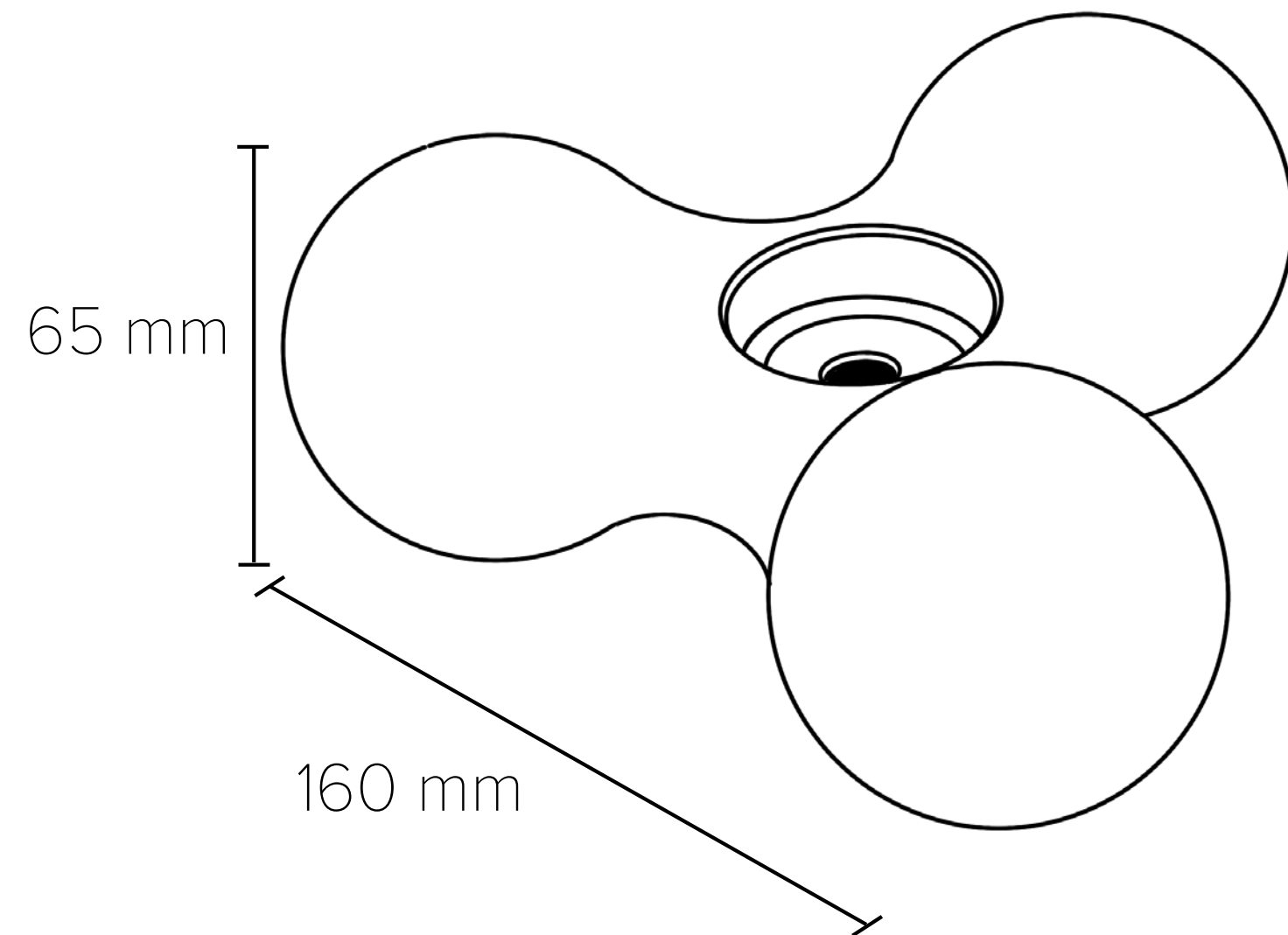
Ljusstaken Stapla är en modulär ljusstake designad för att anpassa sig efter olika situationer eller behov. Den kan användas både som enskild ljushållare och i kombination med flera delar, vilket möjliggör varierade konstellationer beroende på sammanhang. Produkten är utformad för att rymma både värmeljus och kronljus.

Den modulära uppbyggnaden gör det möjligt att successivt bygga ut och förändra produkten över tid. Vid stapling skapar formgivningen en visuell helhet där skarvarna mellan delarna tonas ner, vilket ger en illusion av ett sammanhängande objekt.

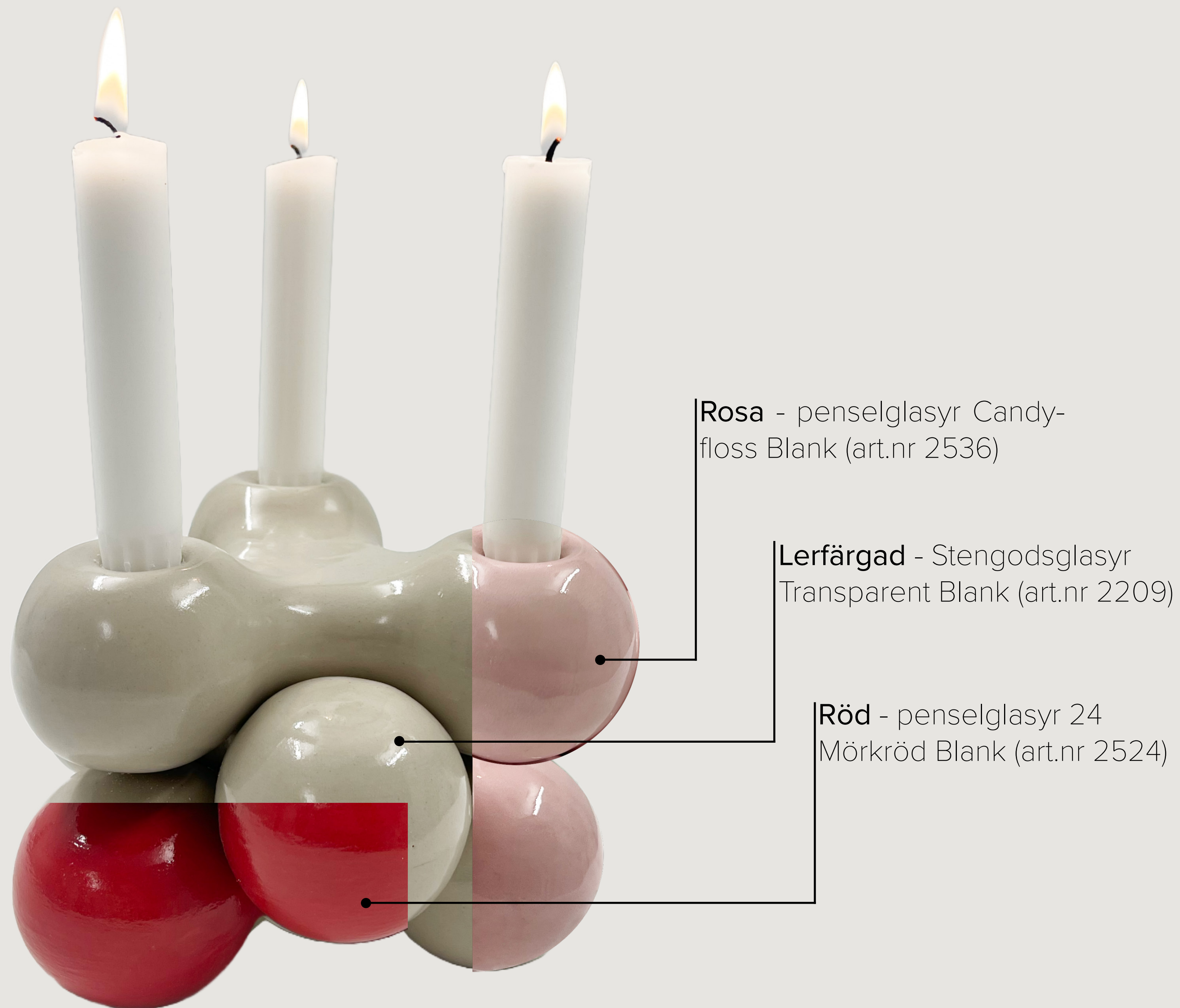
Ljusstaken finns i nuläget i tre olika färger, rosa, röd och lerbärgad, vilket möjliggör anpassning efter säsong och miljö, samt kombinationer som tillför variation och karaktär till rummet.

Produkten är tillverkad i stengods, ett keramiskt material som efter bränning blir slitstarkt och värmetåligt. Den glaserade ytan ger ett slätt och enhetligt uttryck som förstärker formens helhet.

Måtten för ljushålen är anpassade efter standardiserade ljusstorlekar. Kronljushålet är specificerat till 24 mm i diameter och värmeljushålet till 40 mm.

Den högblanka glasyren valdes för att förstärka det retro-futuristiska formspråket och skapa en visuell koppling till den tidens lekfulla och färgstarka estetik. Stengods valdes som material för sin naturliga tyngd, hållbarhet och värmetålighet. Till skillnad från plast, som hade gett ett liknande visuellt uttryck, klarar stengods med högblank glasyr de termiska krav som ställs på en ljusstake med öppen låga.

STAPLA analyseras utifrån hur väl den kombinerar funktion, flexibilitet och form i en helhet. En viktig del av konceptet är modulariteten och möjligheten att skapa konstellationer beroende på användning och sammanhang. Ljusstaken kan byggas ihop på flera sätt som möter olika behov, till exempel att höja ljusets nivå från underlaget eller anpassa uttrycket till säsong och tillfälle. Detta möjliggörs genom att delarna kan staplas stabilt och kombineras i olika färger. Detta gör att objektet kan växa med användaren över tid snarare än att ersättas.

Det finns även kombinationer där ljusstaken kan användas som exempelvis en adventsljustake eller som en mer dekorativ uppställning.

Ljusstaken är utformad för att fungera med både värmeljus och kronljus, med ett hål på 40 mm i diameter för värmeljus och tre hål på 24 mm för kronljus. Avståndet mellan kronljusen är anpassat för att minska risken att de påverkar varandra. Vid stapling behöver man dock ta hänsyn till hur delarna placeras, eftersom ljus på olika nivåer kan hamna nära varandra.

Formen har inspirerats av moodboarden retro futurism, med ett rundat och något bulkigt uttryck. När delarna staplas går de ihop på ett sätt som gör att objektet upplevs som en helhet. Ett beständigt formspråk minskar risken att objektet upplevs som daterat och byts ut.

Materialet bidrar både till funktion och känsla. Stengodset ger tyngd och stabilitet, samtidigt som det är värmetåligt. Den glaserade ytan ger ett slätt och enhetligt uttryck som lyfter fram formen.

I efterhand är jag genuint nöjd med hur STAPLA svarar mot uppgiften. Den dubbelsidiga funktionen, säsongsfärgerna, den organiska formen och det modulära systemet. Tillsammans adresserar de frågan om hur ett objekt kan anpassa sig och förbli relevant över tid.

Det finns ändå saker jag skulle göra annorlunda. Hålen för kronljusen skulle behöva vara någon millimeter större. Just nu får man trycka in ljusen, vilket fungerar, men en lite lösare passform hade känts bättre.

Hade jag gjort om projektet hade jag börjat med glasyrtester tidigare. De rosa ljusstakarna fick ytor som troligtvis hade kunnat undvikas med mer materialprovning i ett tidigt skede.

Eftersom varje del är slamgjuten för hand uppstår naturliga små variationer mellan ljusstakarna, något som på sätt och vis tillför en ärlighet till processen. Det är inte fabrikstillverkning och låtsas inte vara det. Men med mer tid hade jag velat förfina gjutningen för att få ett jämnare resultat.

Två lärdomar tar jag framför allt med mig. Den första är värdet av att börja skapa tidigt – misstag du gör tidigt i processen är misstag du fortfarande hinner rätta till. Den andra är värdet av att visa pågående arbete. Stunden med min klasskamrat och pärlorna är ett tydligt exempel på hur ett utifrånperspektiv kan öppna upp något du aldrig hade hittat på egen hand.

KÄLLFÖRTECKNING

Nationalencyklopedin. (u.å.a) *Keramik*. Hämtad 26 April 2026, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/keramik>

Nationalencyklopedin. (u.å.b) *Lersgods*. Hämtad 26 April 2026, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/lersgods>

Nationalencyklopedin. (u.å.c) *Porslin*. Hämtad 26 April 2026, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/porslin>

Nationalencyklopedin. (u.å.d) *Glasyr*. Hämtad 26 April 2026, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/glasyr>

Papanek, V. (1995). *The green imperative: Ecology and ethics in design and architecture*. Thames and Hudson.

Page, T. (2014). Product attachment and replacement: implications for sustainable design. *Int. J. Sustainable Design*, 2(3), 265-282.

BILAGOR

	Designtorget. (u.å). <i>Ljusstake Nordic Light 4, röd</i> [Fotografi]. Designtorget. https://designtorget.se/ljusstake-nordic-light-4-rod/		Pinterest. (u.å). <i>Vardagsrum med varm inredning</i> [Fotografi]. Pinterest. https://se.pinterest.com/pin/790452172135607955/		Pinterest. (u.å). <i>Orange fåtöljer i plast</i> [Fotografi]. Pinterest. https://es.pinterest.com/pin/1088323066614633288/
	Designtorget. (u.å). <i>Ljusstake Stumpastaken Small Jubileum, vit</i> [Fotografi]. Designtorget. https://designtorget.se/ljusstake-stumpastaken-small-jubileum-vit/		Pinterest. (u.å). <i>Vardagsrum med orange belysning</i> [Fotografi]. Pinterest. https://se.pinterest.com/pin/564005553356745121/		Pinterest. (u.å). <i>Lampskärm</i> [Fotografi]. Pinterest. https://se.pinterest.com/pin/465348574015183451/
	Designtorget. (u.å). <i>Ljusstake Stoff Nagel 3-pack, krom</i> [Fotografi]. Designtorget. https://designtorget.se/ljusstake-stoff-nagel-3-pack-krom/		Søstrene Grene. (u.å). <i>Antikljus 19 cm</i> [Fotografi]. Søstrene Grene. https://sostrenegrene.com/se/produkter/hem/antikljus-19-cm-10-st-p-d2f123ab		Westman, G. (u.å). <i>Chunky Cup</i> [Fotografi]. Anselm. https://anselm.se/projects/gustaf-westman
	Auctionet. (u.å). <i>Ljusstake, 3 moduldelar, metall, Ikea, 2000-tal</i> [Fotografi]. Auctionet. https://auctionet.com/sv/2704993-ljusstake-3-moduldelar-metall-ikea-2000-tal/images#image_1		Ovolohotels. (2024). <i>Jultomte som DJar</i> [Fotografi]. Instagram. https://www.instagram.com/p/DCGR7TpTb4d/		1stDibs. (u.å). <i>Eero Aarnio Pastil fåtöljer, orange och grön</i> [Fotografi]. 1stDibs. https://www.1stdibs.com/furniture/seating/arm-chairs/eero-aarnio-asko-chair-orange-fiberglass-pastil-pastille-finland-1968/id-f_7593213/
	Designtorget. (u.å). <i>Ljusstake 4 ljus Brute, röd</i> [Fotografi]. Designtorget. https://designtorget.se/ljusstake-4-ljus-brute-rod/		Pinterest. (u.å). <i>Midsommarstång med blommor</i> [Fotografi]. Pinterest. https://se.pinterest.com/pin/246079567134437569/		Kristinas Scrapbooking. (u.å). <i>Klassiska snurrpärlor</i> [Fotografi]. Kristinas Scrapbooking. https://kristinasscrapbooking.se/pys-sel-barn/barnparlor/figurparlor/klassiska-snurr-parlor-klara-farger-65-gram/
	Ikea Museum. (u.å). <i>Ljusstake, Ehlen Johansson</i> [Fotografi]. Ikea Museum. https://ikeamuseum.com/sv/utforska/designerportratt/ehlen-johansson/		Pinterest. (u.å). <i>Påskpynt, kyckling</i> [Fotografi]. Pinterest. https://se.pinterest.com/pin/17732992276077516/		Cebex. (u.å). <i>Penselglasyr till stengods</i> [Fotografi]. Cebex. https://cebex.se/keramik/glasyrer/penselglasyr-till-stengods?ProductID=2524
	Pinterest. (u.å). <i>Vardagsrum med retrostil</i> [Fotografi]. Pinterest. https://se.pinterest.com/pin/745345807130198375/		Marrakeche. (u.å). <i>Person som ger present</i> [Fotografi]. Marrakeche. https://www.marrakeche.com/mindful-handmade-gift-giving-guide/		Cebex. (u.å). <i>Penselglasyr till lergods</i> [Fotografi]. Cebex. https://cebex.se/keramik/glasyrer/penselglasyr-till-lergods?ProductID=2536
	Trendbible. (u.å). <i>Unga vuxna som umgås hemma</i> [Fotografi]. Trendbible. https://www.trendbible.com/how-will-your-future-consumers-spend-their-friday-night-in/		1stDibs. (u.å). <i>Vintage Toot Loop radio, Panasonic, Japan, 1970-tal</i> [Fotografi]. 1stDibs. https://www.1stdibs.com/furniture/more-furniture-collectibles/collectibles-curiosities/musical-instruments/vintage-toot-loop-radio-panasonic-japan-1970s/id-f_34117562/		Cebex. (u.å). <i>Stengodsglasyr</i> [Fotografi]. Cebex. https://cebex.se/keramik/glasyrer/stengodsglasyr?ProductID=232209-01&VariantID=VO37

TACK!

till...

min handledare Charlotte Sjödel.

Olof Jansson och Uta Koloczek för
hjälp och vägledning genom gjutnings-
och formprocessen.

Siri Skillgate för värdefulla insikter.

mina klasskamrater för generöst stöd
genom projektets gång.